

הישועה עומדת מוכנה לאדם, והקב"ה רק מחכה שיתחזק בביטחון שהקב"ה יכול לעזור לו בכל מצב!!!

כאן ג' ימים, ויען הבעש"ט ויאמר, הקב"ה הכין לך מבעוד מועד את הישועה, שאם תבטח בו מיד תוושע, דגדול הבטחון שהשי"ת מזמין למלא משאלות האדם קודם שיהיה לו הבטחון, כדי שמיד בבטחו בו, תבוא הישועה לידו.

כיו"ב היה אצל יוסף הצדיק, שתחילה בטח בשר המשקים ונענש על כך, אמנם הבורא הזמין מיד את ישועתו, ולכן חלם פרעה שנתיים ימים את חלומו מידי לילה בלילה, כדי שאם יתחזק יוסף בבטחון מיד תהיה ישועתו נכונה לבוא אליו, לגאלו מבית האסורים, ולמנותו משנה למלך מצרים.

« בזכות מה זכו למצוא פח שמן טהור? »

ואנו לומדים נקודה נוספת מנסי חנוכה, שבכח הבטחון להמשיך אותו דבר, פשוטו כמשמעו, וכמו שכתוב בספר **שפתי צדיק**, שמלשון הגמ' **בדקו** ולא מצאו אלא פך אחד וכו', משמע שכל הנס נסבב להם רק מחמת שהם החליטו 'לבדוק', שהרי באמת היה טומאה הותרה בציבור, אלא שכיון שהיו מיצרים את עצמם שהם יצטרכו להדליק בשמן טומאה, אף שהיה מותר, ורצו והשתוקקו לעשות המצוה בשלימות גמורה, ורק כח בטחונם בהקב"ה זה מה שגרם להם בכלל לחפש עוד שמן, כי חשבו שגם אם לכאור' נטמאו כל השמנים, אולי בכל זאת יסבב להם הקב"ה עוד שמן להדליק, וכיון שהם בטחו בה' והתחילו לחפש, אכן הזמין להם הקב"ה פך אחד חתום בחותמו של הכה"ג. ועוד ניתוסף להם נס על הנס, שדלק כל הח' ימים. הרי לנו כי הבוטח בה', מקבל מבוקשו באופן המושלם ביותר.

עפי"ז מבאר הרה"ק הקדושת לוי זי"ע (חדושי על אגדתא דסבי אתונא, שאלה ו) הא דאיתא בגמ' (גיטין ז.) אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמין יעשה מהן צדקה. ולכאורה קשה מה נשתנה מצוה זו מכל שאר מצוות שבתורה, ומדוע דוקא צדקה היא הסגולה לפרנסה בהרחבה.

ומבאר, כי כאשר אדם מפזר מעותיו בנדיבות לב, מראה בפועל שאינו שם בטחון במעותיו, ואדרבה שם בטחון בהקב"ה, ועי"ז מתדבק בו ית', ומכח זה שורה הברכה, ובכל אשר יפנה יצליח ויתרבה נכסיו עד מאוד. ועל כך נאמר (משלי יא, כד) יֵשׁ מִפֶּזֶר וְנוֹסֵף עוֹד, שהמפזר צדקה בנדיבות לב, מתוך שמשים בטחון במי שאמר והיה העולם ולא בכספו ובמעותיו, נוסף לו עוד.

עד"ז מצינו עוד בתורתו של הרה"ק הקדושת לוי זי"ע (פרי בשלח בד"ה והנה ידוע) בזה"ל: "אם אדם בטוח בה' שהשי"ת יעשה לו כל צרכיו, גם למעלה ממלאין לו כל משאלותיו, אבל אם אדם דואג תמיד על פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו, אזי גם למעלה יחסר פרנסתו, ולכן אשרי איש שלא ישכח ושם בטחון בה', כי אז ה' צילך, כמו שהוא בוטח בה' שיעשה לו כל צרכיו, כן יתן לו ה' כל צרכיו", עכלה"ק.

זהו הענין של חנוכה, שכל ענינם ומהותם הוא חיזוק מדת הבטחון, וכלשונו של הרה"ק הזרע קודש **מראפשיץ זי"ע** (ליל ה) שכ': "ע"י נס חנוכה יכול אדם לחזק בטחון בו יתברך שמו, כשמתבונן גודל הנס שעשה

« למי מעניין שיוסף הלך להסתפר ולהתרחץ? »

כתוב בפרשה (מא, יד) וַיִּשְׁלַח פָּרְעָה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וַיְרִיצֵהוּ מִן הַבּוֹר וַיַּגְלֵחַ וַיַּחְלֶף שְׂמֻלְתּוֹ וַיָּבֵא אֶל פָּרְעָה. הקשה הרה"ק **הבני יששכר זי"ע** (בספרו אגרא דכלה), לאיזה צורך נכתב בתורה שיוסף הצדיק גילח שערו והחליף שמלותיו, מה יש בענין זה ללמדנו לדורות.

ומבאר הבני יששכר, כי הנה ידוע שקריאה היא לשון חיבה (עי' לשון רש"י ויקרא א א), ואכן פרעה שלח לקרוא ליוסף בדרך חיבה, כי רצה שיפתור את חלומותיו, לא כן המשרתים הרשעים, שהם הריצו את יוסף מן הבור בדרך כפייה, כלומר, שלא הולילו אותו בדרך כבוד כפי הראוי לאיש אשר המלך חפץ בו, אלא לקחו אותו והריצוהו אל פרעה, והיה מקום ליוסף לחשוש שמא המלך רוצה לדון אותו על חטאו (כפי מה שהעלילו עליו אותה מרשעת), ואשר על כן לוקחים אותו בדרך בזיון, כפי שנוהגים בפושעים הנידונים למלכות. אמנם יוסף לא שת ליבו לכל זאת, אלא היה בטוח בה' שבוודאי רוצה להושיעו, ועל כן דחק עצמו להתגלח ולהחליף שמלותיו כי היה בטוח בנפלאותיו ית'.

ומשום כך נכתב זאת לדורות עולם, להראות גודל מידת הבטחון שהיה לו ליוסף הצדיק, שאף שהיה נדמה כי כלתה אליו הרעה, וכבר הגיע עת המשפט, עכ"ז היה שלם בבטחונו בהשי"ת. וללמדנו ארוחת חיים במעשה אבות סימן לבנים, כי גם בזמנים החשוכים ביותר, שכבר נראה שחבר חדה מונחת על צווארו של אדם ואפסה התקוה, עדיין יתחזק בבטחונו בהשי"ת שיעזרהו ויושיעו בקרוב.

וכמו שכתב המהר"ל **מפראג זי"ע** (נתיב הבטחון פ"א) וזל"ק: "וכמו שאמר (ישעיה כו, ד) בִּטְחוּ בַה' עַדִּי עַד, כלומר שאף שרואים וחושבים כי כבר אבדה תקותם אל יתייאש, רק יהיו בוטחים בו עדי עד, כי השי"ת יכול להושיע אותם, וכאשר שם בטחונו בו אז על השי"ת להציל אותו", עכ"ל.

« מדוע חלם פרעה את החלום במשך כל השנתיים?! »

האור החיים הק' (בד"ה ויהי מקץ) מבאר, שבמשך כל השנתיים היה חולם את אלו החלומות בכל לילה, אלא שהיה שוכחם, ורק מקץ שנתיים לחלומותיו זכר את דבר החלום וקרא ליוסף שיפתור את חלומו. וקשה, אם שכח את החלום, לשם מה חלם אותו.

ומבאר הרה"ק ר' פינחס מקאריץ זי"ע (מקץ אות ע"א), עפ"י מעשה שהיה, שפעם נסע מרן הבעש"ט הק' זי"ע עם תלמידו **רבי מענדיל המגיד מבאר**, ויצמא רבי מענדיל למים. אמר לו הבעש"ט, אם יהיה לך בטחון אמיתי בהשי"ת, הוא יזמן לך מים. ואכן התחזק רבי מענדיל בבטחון בה', ונזדמן לפניו ערל אחד, וישאלם הערל האם ראיתם כאן ביער סוסים, שכן זה כג' ימים אשר אני תר ומחפש אחר סוסי שנאבדו ממני כאן ביער, ושאלוהו האם יש לו מים, מיד נתן להם הערל מים לשותות.

לאחר ששתה רבי מענדיל, שאל מרבו הבעש"ט, הנה נוכחתי לראות שלא נסע ערל זה הנה אלא בעבורי, אם כן על מה עשה השי"ת שיסובב

יתברך שמו שמסר גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים ע"י בטחונם בהש"ת, רואים ששקר הסוס לתשועה, ואין המלך נושע ברוב חיל גבור לא ינצל ברוב כח, רק עין ה' אל יראיו, ומושיע לכל החוסים בו. ועי"ז יבוא האדם לבטוח בה', ויהיה תמיד בלבו ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. וכן ע"י הנס שעשה הש"ת בהשמן, שלא היה בו רק מעט ונעשה מהמעט הרבה, רואה האדם כי אין מעצור להש"ת להושיע ברב או במעט, ועי"ז לא יפנה אל רהבים ושטי כזב, הבלי עולם הזה, רק יחשוב ברבת ה' היא תעשיר, והמרבה לא יעדיף והממעט לא יחסיר, עכ"ל.

וכמו שמצינו שכל כולו של נס חנוכה הגיע ויצא אל הפועל רק ע"י בטחונם ואמונתם הנצחי של מתתיהו ובניו, וכמו שמתואר במדרש (שמו"ד פ' טו, ו) בזה"ל:

"החדש הזה לכם (שמות יב, ב), הדא היא דכתיב מי זאת הנשקפה כמו שחר (שיר השירים ו, י), ארבעה דברים של שבח יש כאן לישראל, (שחר, לבנה, חמה, נדגלות) כנגד ארבעה גלויות, שבארבע גלויות שעמדו על ישראל לא כפרו בהקב"ה וכו', ברא כחמה במלכות יון, סנדריאוס אם אוליאוס חמה שמה, והשמש גבור נקרא, שנאמר (תהלים יט, ו) ישיש כגבור לרוץ ארח (תהלים יט, ו), בתקופת תמוז מי יוכל לעמוד כנגד השמש, הכל בורחים ממנו שנאמר (שם, ז) ואין נסתת מחמתו."

"כך במלכות יון, הכל ברחו ממנו, ומתתיה הכהן ובניו עמדו באמונתו של הקדוש ברוך הוא וברחו מפניהם האוכלוסין של יון ונהרגו כולן, וכן הקדוש ברוך הוא אומר להם (ויאל ד, י) כתו אתיכם לחרבות ומזמרתיכם לרמחים החלש יאמר גבור אני, ואומר (שופטים ה, לא) כן יאבדו כל אויביך ה' וגו', עכ"ל."

כלומר מתתיהו ובניו החלשים והמעטים, אמרו כל אחד, גבור אני, מכה אמונתם בה', ואז נתגבר כוחם כשמש בגבורתו ואוהביו כצאת השמש בגבורתו, ונצחו את מלכות יון ונכנעה בפניהם. הרי לנו, שהכח והעוז, השליטה והנצחון של החשמונאים, הכל תלוי באמונתם ובטחונם בה'.

וכן מסופר בספר חשמונאים (פרק ג') שיציאתם למלחמה היתה בליווי אמונה חזקה בצור עולמים, וז"ל: "ואסר (סירון) את רכבו, וחיל כבוד על הגוים עלו אתו להנקם בישראל, ויהודה המכבי יצא אך במתי מעט לקראתם, ויהי בראותם את מחנה האויבים, ואמרו הנה אנחנו יוצאים במתי מעט, ונפשונו יבשה מבלי אוכל, ואיך נעמוד לפני החיל הנורא הזה. ויען יהודה ויאמר, היד ה' תקצר לתת רבים ביד מעטים, ואם יש מעצר לי להושיע ברב או במעט, הן לה' התשועה ורב חיל לא ימלט, הם בוטחים על המונום ועל רוב חילם, להשמידנו עם נשינו וטפנו ולבזז את שללינו, ואנחנו נעמוד על נפשנו להלחם בעד חיינו ותורתינו, לכן אל תיראון ואל תערצון מפניהם כי השמד ישמדם ה' לעינינו."

וכן כתוב בראשונים (מגן אברהם או"ח סי' רצ"ה) בשם תשבץ קטן (סי' רנח)), שהחשמונאים היו שגורים על פיהם בעת מלחמתם מזמור יושב בסתר עליון (תהלים צא) ובזה נצחו. ומבאר בזה הטעם שנהגו לכפול את הפסוק האחרון של המזמור, ואומרים ב' פעמים אורך ימים אשביעהו וכו', כי סך כל התיבות כשכופלים הפסוק האחרון פעמיים עולה ק"ל כמנין הכהני"ם, ובזה נרמז כי החשמונאים הכהנים, בעת מלחמתם עם היונים, חזרו שוב ושוב על מזמור זה לחזק בטחונם בו ית', ושהבוטח בה' אין לו לירא משום יצור בעולם.

מין החזון איש זי"ע (באמונה ובטחון) כתב על הבוטח בזה"ל: **"על הבוטח שורה רוח הקודש ומתלווה עמו רוח עוז המבשרו כי אמנם ה' יעזרהו, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה אם תחנה עלי מחנה לא ירא לבי אם תקום עלי מלחמה וגו' (תהלים כז, ג), וזה ענין מתחלף לפי מעלת הבוטח ורב קדשו"**.

וכידוע שעצם הביטחון גורם ומשפיע שהאדם אכן ינצל מהצרה שנקלע אליו, כמו שאנו רואים בדברי המהר"ל מפראג זצ"ל (נתיבות עולם נתיב הבטחון) שמדת הבטחון היא, שהאדם שראוי לבא עליו דבר רע, אסון או צרה, בוטח בהקב"ה שבאמת לא יקרה לו שום דבר רע, על אף שאינו ראוי לכך, משום שהקב"ה ירחם עליו, והבטחון הזו אכן יגרום שהאדם ינצל מכל צרה ופגע, אך בתנאי שתהיה לו מדת הבטחון אמיתית מעומק הלב.

ויסוד הדברים מובא בזוהר הק' (ח"ב עמ' כב) כי הבוטח בה' באמת, אין כל בני העולם יכולים להזיק לו, ואפילו אם מזלו רע, ישפיע עליו הש"ת מן העולם העליון, שהוא מעל המזל. (ובדרך זו כותב גם הגאון ר' חיים מוואלווין זצ"ל וכסגולתו הידוע המפורש בספרו נפש החיים שער ג' פרק י"ב).

« האם כל מי שבוטח בה' הקב"ה מסובב אותו בחסד? »

והנה, כאשר אנו עוסקים ביסוד גדול ועיקרי בעבודת האדם על ידי אדמות, נשאלת השאלה, האמנם כלל האמור תקף אצל כל יהודי ויהודי באשר הוא, האם ניתן לומר, שכל יהודי ויהודי באיזה מצב רוחני שהוא רק עומד, יש לו הזכות הזה, שאם הוא יבטח בה' הוא יישמר מכל צער ונזק ויזכה לישועה, הלא מן הדין הרי הוא חייב לשלם על עוונותיו, ואיך יזכה להגנה גדולה כזו רק מחמת הבטחתו בה'.

אולם התשובה היא, שאכן כך היא, וחקוקה היא בדברי המדרש באופן שאינו משתמע לשני פנים, וכך הם דברי חז"ל (ילקוט שמעוני תהלים לד, י): **"רַבִּים מְאֻבִּים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּה' חֶסֶד יְסֻבְּבֵנוּ (תהלים לב, י), אפילו רשע ובוטח בה' חסד יסובבנו"**. דהיינו, שהבוטח בה', על אף שהינו רשע שמגיע לו עונשים ויסורים, מ"מ מכיון שבוטח בה' חסד יסובבנו.

וגדולי הדורות למדו מדה זו וכיוונו את תלמידיהם על דרך זו, וכמו שאנו מוצאים שמרן הגר"י סלנט זצ"ל כותב לבנו ר' אריה זצ"ל בשם רבו רבי זונדל מסלנט זצ"ל, **"על הכל תשליך ייבך על ה', ואל תקמוץ ואל תדאג כלל, שזוהי סגולת הבטחון שהקב"ה עושה רצונו של אדם הבוטח בו בלב שלם, ומספיק לו כל צרכיו בכל מקום ובכל עת, ואפילו אינו צדיק כמ"ש הבוטח בה' חסד יסובבנו, והרבה שלוחים למקום, בטוח אני כי כל משאלה שאדם ישים בטחונו בה' שיישיג אותה, תגיע לידו, ואם אנו רואים שתקוותם של בני אדם מתאכזבות אין זה אלא משום שאין בטחונם בהקב"ה מלא", עכ"ל.**

וזהו כוונת הפסוק **"עד הנה עזרונו רחמך וכו' חסדיך וכו', כלומר, שכל הטובות והישועות שהיו לנו עד עתה מצד הרחמים והחסדים הם, ולכן הרינו מאמינים הלאה ש'אל תטשינו ה' אלקינו וימשיכו החסדים לנצח, כי חסדי הש"ת הם ללא גבול ולעולם הם עומדים.**

הגר"א (מובא בסיידור הגר"א סדר הבדלה למוצ"ש) מאריך ביסוד הזה וכותב, שאם האדם חושב שהכל מגיע לו בזכות פעולותיו וצדקת מעשיו, אזי בודאי יש לו לחשוש שביום מן הימים תיפסק השפעות הטובות והחסדים, שהרי אם מה שמקבל הוא מקבל בדין, אזי כשיגמור הזכויות שלו צריך להיגמר גם הטובות יחד אתם.

משא"כ אדם שיועד ומשכיל להבין, שכל מה שעושה עמו הקב"ה הכל הוא מתנת חנם מן השמים ורק מרוב רחמיו וחסדיו ית' משולחן גבוה קא זכי, דמי הקדמני ואשלם, אזי אין לו לחשוש שמא יפסיק הקב"ה להשפיע אליו כל הצטרותיו, שהרי מאז ומתמיד הוא מקבל רק מחמת רוב רחמיו וחסדיו ית', ולא מחמת רוב צדקותיו וישרי לבבו, וכיון שלחסדו וטובו ית' אין שום גבול ומדה, לכן אין שום סיבה שהטובה ייפסק.

"... הקב"ה הכין לך

מבעוד מועד את

הישועה, שאם

תבטח בו מיד

תושע, דגדול

הבטחון שהש"ת

מזמין למלא

משאלות האדם

קודם שיהיה לו

הבטחון, כדי שמיד

בבטחו בו, תבוא

הישועה לידו..."